

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M via R

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum

22 februari 2023

Onze Referentie

MinBuZa.2023.340

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij

M

Plandatum/Deadline Kamer

3-02-2023

Binnengekomen op

[nvt]

nota

Kabinetsreactie AIV advies Turkije

Aanleiding

Op 8 november jl. ontving u het AIV-advies over de geopolitieke rol van Turkije, n.a.v. een adviesaanvraag in 2021 door de minister van BZ, mede namens de minister van Defensie. Daarop is een concept-kabinetsreactie opgesteld, die in januari jl. aan u beiden en minDef is voorgelegd. Dit concept is aangepast op basis van uw reactie (2 februari jl.) en dat van R (1 februari jl.) en MinDEF (21 februari jl.).

Geadviseerd besluit

Uw akkoord om bijgaande kabinetsreactie, mede namens de minister van Defensie naar de Kamer te verzenden.

Kernpunten

Ten opzichte van de vorige versie zijn twee aanpassingen gedaan:

- In de inleiding een verwijzing toegevoegd naar de aardbeving in TR/SYR, waarbij Nederland direct ondersteuning heeft geboden aan Turkije, bijvoorbeeld bij reddingswerkzaamheden door o.a. inzet van de Urban Search and Rescue Team (USAR) en de inzet van een C-130 Hercules van Defensie met medische faciliteiten. Daarnaast heeft Nederland ook 10 miljoen euro voor humanitaire hulp aan slachtoffers in Turkije en Syrië toegezegd. Het kabinet leeft mee met de vele slachtoffers en hun nabestaanden en zal bezien of en zo ja, welke steun kan worden geboden in de nasleep van deze tragedie.
- In aanbeveling 8 staat m.b.t. wapenexportbeleid dat NL, in lijn met de EU raadsconclusies van oktober 2019 naar aanleiding van de Turkse militaire inzet in Noordoost-Syrië, een strikt beleid hanteert ten aanzien van de uitvoer van militaire goederen en dual-use goederen met militair eindgebruik naar Turkije.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Eenheid van kabinetsbeleid

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M via R

Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum

31 januari 2023

Onze Referentie

MinBuZa.2023.340

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij

M

Plandatum/Deadline Kamer

3-02-2023

Binnengekomen op

[nvt]

nota

Kabinetsreactie AIV advies Turkije

Aanleiding

Op 8 november jl. ontving u het AIV-advies over de geopolitieke rol van Turkije, n.a.v. een adviesaanvraag in 2021 door de minister van BZ, mede namens de minister van Defensie. Deze versie is aangepast op basis van uw commentaar (23/1 jl.) en dat van MinDEF (24/1 jl.) op de vorige versie.

Geadviseerd besluit

Uw akkoord om bijgaande kabinetsreactie mede namens de minister van Defensie aan de Kamer te sturen.

Kernpunten

- In de reactie wordt erkenning uitgesproken voor het belang van Turkije als strategische partner en NAVO-bondgenoot, o.a. gezien de geostrategische rol die Turkije speelt op het wereldtoneel (zoals m.b.t. de Oekraïne oorlog, en Afghanistan). Daarbij wordt ook gewezen op de verantwoordelijkheden die daarbij horen zoals aandacht voor stabiliteit/internationale rechtsorde, bijv. ten aanzien van belang NAVO eenheid en t.a.v. regionaal optreden zoals in SYR/IRK waar Turkije operaties uitvoert gericht op Koerdische groeperingen. Ook wordt het belang van samenwerking op onderwerpen als terrorismebestrijding en tegengaan van grensoverschrijdende criminaliteit benoemd, met verwijzing naar de jaarlijkse bilaterale Veiligheidsdialoog. Gezien de breedte van de bilaterale relatie onderschrijft het kabinet het belang van een rijksbrede blik op dit dossier. Dat komt reeds tot uiting door o.a. regulier interdepartementaal overleg en een interdepartementaal meerjarige landenstrategie (MLSi).
- Mensenrechten: zorgen over mensenrechten/rechtsstaat (waaronder belang van naleving EHRM-uitspraken) blijft NL uitdragen. Zoals eerder aangegeven in de kabinetsreactie op het AIV advies "Mensenrechten; kernbelang in een geopolitiek krachtenveld" dwingt de veranderende wereld en harde geopolitiek tot een aanpassing van buitenlands beleid, met inbegrip van het mensenrechtenbeleid. Effectiviteit is hierbij een belangrijk uitgangspunt.
- EU-relatie:
  - o T.a.v. toetredingstraject, visumliberalisatie, (modernisering van) de douane unie wordt in de reactie staand NL beleid uitgedragen.

Tegelijkertijd wordt gesteld dat het wenselijk is dat EU-steun aan Turkije op essentiële terreinen van wederzijds belang, zoals de steun aan Turkije voor de opvang van vluchtelingen en samenwerking op het gebied van klimaat en energie, wordt voortgezet. Dit is in belang van het betrokken houden van Turkije bij het multilaterale systeem en versterkt mogelijkheden van de EU om op bepaalde terreinen Turkije richting aansluiting bij het EU-beleid te doen bewegen. In dat kader acht het kabinet het in lijn met de AIV-aanbevelingen wenselijk om in de komende periode te bezien of de Nederlandse positie in relevante fora in de toekomst aanpassing behoeft op terreinen van wederzijds belang.

- Tegelijkertijd wordt benadrukt dat de Europese Raad eerder heeft aangegeven dat in geval van provocaties of unilaterale acties in strijd met het internationaal recht in het oostelijke Middellandse Zeegebied alle instrumenten en opties op tafel zullen liggen om de belangen van de EU en haar lidstaten te verdedigen en regionale stabiliteit te waarborgen
  - In reactie op de aanbeveling om Turkije meer te betrekken bij EU buitenland- en veiligheidsbeleid wordt het belang van spreken met Turkije op hoog politiek-bestuurlijk niveau onderschreven, bijv. in het kader van de recente Turkse deelname aan de EPG en het voornemen van HV Borrell om Turkije uit te nodigen voor het zgn Schuman Forum in maart a.s. waarbij de EU met partnerlanden en organisaties zal spreken over veiligheid en defensie. Ook wordt er gewezen op het feit dat de Europese Commissie met TUR in gesprek is over risico op sanctieomzeiling m.b.t. RF. Tegelijkertijd wordt ook benoemd dat besluitvorming op dit beleidsterrein uiteindelijk bij de EU zelf ligt en niet bij derde landen. Ook worden eerdere ER conclusies onderschreven waarin van Turkije en alle actoren verwacht wordt een positieve bijdrage te leveren aan de oplossing van regionale crises.
  - In de kabinetsreactie wordt aangegeven dat NL reeds zo veel mogelijk optrekt met gelijkgestemde landen, zeker ook met Duitsland. Tegelijkertijd rechtvaardigt de Turks-Nederlandse relatie ook een nadrukkelijk eigen bilateraal spoor, waar de bestaande bilaterale Wittenburg-conferentie aan bijdraagt.
- Migratie: Het kabinet onderschrijft de aanbeveling van het AIV-advies dat Turkije erkenning moet krijgen voor het grote aantal vluchtelingen wat het land al jarenlang opvangt in de regio. Het kabinet is voorstander van de financiële opvolging in EU-kader voor de opvang van vluchtelingen en de ondersteuning van gastgemeenschappen in Turkije. Ook met het oog op de toekomst benadrukt het kabinet het belang van blijvende samenwerking met Turkije en staat open voor discussies in EU-kader over hoe dat in de toekomst vorm kan krijgen, zonder afbreuk te doen aan de huidige samenwerking. Hierbij dient tevens de rol die Turkije speelt in de migratiestromen naar Griekenland en naar Cyprus meegewogen te worden. In aanvulling op samenwerking in EU-verband beziet het kabinet ook hoe er bilateraal intensiever samenwerkt kan worden met Turkije op het gebied van migratie.
  - NAVO/militaire aspecten van de relatie met Turkije:
    - In reactie op de aanbeveling t.a.v. de positie van Turkije binnen de NAVO en de TUR-VS relatie onderstreept het kabinet het belang van verbetering daarvan, maar wijst ook op beperkte NL invloed op interne factoren

binnen Turkije die in belangrijke mate bepalend zijn voor het TUR veiligheids- en defensiebeleid.

- Ook wordt verwezen naar het feit dat Turkije een van de twee laatste bondgenoten is die de zo belangrijke lidmaatschapsaanvragen van ZWE/FIN helaas nog niet heeft goedgekeurd. Ook op dit vlak wijst Nederland Turkije op alle niveaus op zijn verantwoordelijkheden en bepleit spoedige ratificatie aangezien verdere vertraging van de Zweedse en Finse toetreding niet wenselijk is.
  - Ten aanzien van Turkse integratie met NAVO-compatibele systemen wordt aangegeven dat de mogelijkheden m.b.t. bepaalde systemen grotendeels afhankelijk zijn van de mate waarin de door Turkije aangeschafte (en aan te schaffen) capaciteiten raken aan de integratie van systemen van de NAVO en van NAVO-bondgenoten. Wanneer de op dit moment bestaande belemmeringen voor toegang tot en integratie met westerse, NAVO-compatibele systemen niet langer bestaan, zal het kabinet deze toegang en integratie bepleiten.
- Ten aanzien van de spanningen in de Egeïsche en Middellandse Zee benadrukt Nederland regelmatig het belang van dialoog, respect voor internationaal recht, en blijvende de-escalatie in deze regio. Nederland hecht belang aan goede relaties tussen NAVO-bondgenoten onderling, dus ook tussen Griekenland en Turkije. Specifiek ten aanzien van de spanningen tussen Turkije en Cyprus steunt Nederland de inspanningen van de *United Nations Peacekeeping Force in Cyprus* (UNFICYP) missie en zal Nederland Turkije blijven aanspreken op het plaatsen van Turkse militairen zonder instemming van de Republiek Cyprus. Separate bemiddeling door Nederland is wat het kabinet betreft niet bevorderlijk voor dit VN-geleide proces.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Internationale en diplomatieke belangen

Eenheid van kabinetsbeleid

Eenheid van kabinetsbeleid

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

M	Bescherming persoonlijke levenssfeer
R,	Bescherming persoonlijke levenssfeer
	Bescherming persoonlijke levenssfeer

TER BESLISSING

Datum

20 januari 2023

Onze Referentie

MinBuZa.2023.340

Opgesteld door

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Uiterlijk bij

M

Plandatum/Deadline Kamer

3-02-2023

Binnengekomen op

[nvt]

nota

Kabinetsreactie AIV advies Turkije

Aanleiding

Op 8 november jl. ontving u het AIV-advies over de geopolitieke rol van Turkije, n.a.v. een adviesaanvraag in 2021 door de minister van BZ, mede namens de minister van Defensie.

Geadviseerd besluit

Uw akkoord om bijgaande kabinetsreactie mede namens de minister van Defensie aan de Kamer te sturen.

Kernpunten

- In de reactie wordt erkenning uitgesproken voor het belang van Turkije als strategische partner en NAVO-bondgenoot, o.a. gezien de geostrategische rol die Turkije speelt op het wereldtoneel (zoals m.b.t. de Oekraïne oorlog, en Afghanistan). Daarbij wordt ook gewezen op de verantwoordelijkheden die daarbij horen zoals aandacht voor stabiliteit/internationale rechtsorde, bijv. ten aanzien van regionaal optreden zoals in SYR/IRK. Ook wordt het belang van samenwerking op onderwerpen als terrorismebestrijding en tegengaan van grensoverschrijdende criminaliteit benoemd, met verwijzing naar de jaarlijkse bilaterale Veiligheidsdialoog. Gezien de breedte van de bilaterale relatie onderschrijft het kabinet het belang van een rijksbrede blik op dit dossier. Dat komt reeds tot uiting door o.a. regulier interdepartementaal overleg en een interdepartementaal meerjarige landenstrategie (MLSi).
- Mensenrechten: zorgen over mensenrechten/rechtsstaat (waaronder belang van naleving EHRM-uitspraken) blijft NL uitdragen. Zoals eerder aangegeven in de kabinetsreactie op het AIV advies "Mensenrechten; kernbelang in een geopolitiek krachtenveld" dwingt de veranderende wereld en harde geopolitiek tot een aanpassing van buitenlands beleid, met inbegrip van het mensenrechtenbeleid. Effectiviteit is hierbij een belangrijk uitgangspunt.
- EU-relatie:
  - o T.a.v. toetredingstraject, visumliberalisatie, (modernisering van) de douane unie wordt in de reactie staand NL beleid uitgedragen. Tegelijkertijd wordt gesteld dat het wenselijk is dat EU-steun aan Turkije op essentiële terreinen van wederzijds belang, zoals de steun aan Turkije voor de opvang van vluchtelingen en samenwerking op het gebied van

- klimaat en energie, wordt voortgezet. Dit is in belang van het betrokken houden van Turkije bij het multilaterale systeem en versterkt mogelijkheden van de EU om op bepaalde terreinen Turkije richting aansluiting bij het EU-beleid te doen bewegen. In dat kader acht het kabinet het in lijn met de AIV-aanbevelingen wenselijk om in de komende periode te bezien of de Nederlandse positie in relevante fora in de toekomst aanpassing behoeft op terreinen van wederzijds belang.
- In de reactie wordt de recente deelname van TUR aan de EPG positief genoemd, als ook het voornemen van HV Borrell om TUR uit te nodigen voor het zgn Schuman Forum in maart a.s. waarbij de EU met partnerlanden en organisaties zal spreken over veiligheid en defensie. Ook wordt er gewezen op het feit dat de Europese Commissie met TUR in gesprek is over risico op sanctieomzeiling m.b.t. RF.
  - In de kabinetsreactie wordt aangegeven dat NL reeds zo veel mogelijk optrekt met gelijkgestemde landen, zeker ook met Duitsland. Tegelijkertijd rechtvaardigt de Turks-Nederlandse relatie ook een nadrukkelijk eigen bilateraal spoor, waar de bestaande bilaterale Wittenburg-conferentie aan bijdraagt.
- Migratie: Het kabinet onderschrijft de aanbeveling van het AIV-advies dat Turkije erkenning moet krijgen voor het grote aantal vluchtelingen wat het land al jarenlang opvangt in de regio. Het kabinet is voorstander van de financiële opvolging in EU-kader voor de opvang van vluchtelingen en de ondersteuning van gastgemeenschappen in Turkije. Ook met het oog op de toekomst benadrukt het kabinet het belang van blijvende samenwerking met Turkije en staat open voor discussies in EU-kader over hoe dat in de toekomst vorm kan krijgen, zonder afbreuk te doen aan de huidige samenwerking. Hierbij dient tevens de rol die Turkije speelt in de migratiestromen naar Griekenland en naar Cyprus meegewogen te worden. In aanvulling op samenwerking in EU-verband beziet het kabinet ook hoe er bilateraal intensiever samenwerkt kan worden met Turkije op het gebied van migratie.
  - NAVO/militaire aspecten van de relatie met Turkije:
    - In reactie op de aanbeveling t.a.v. de positie van Turkije binnen de NAVO en de TUR-VS relatie onderstreept het kabinet het belang van verbetering daarvan, maar wijst ook op beperkte NL invloed op interne factoren binnen Turkije die in belangrijke mate bepalend zijn voor het TUR veiligheids- en defensiebeleid.
    - Ten aanzien van Turkse integratie met NAVO-compatibele systemen wordt aangegeven dat de mogelijkheden m.b.t. bepaalde systemen grotendeels afhankelijk zijn van de mate waarin de door Turkije aangeschafte (en aan te schaffen) capaciteiten raken aan de integratie van systemen van de NAVO en van NAVO-bondgenoten. Wanneer de op dit moment bestaande belemmeringen voor toegang tot en integratie met westerse, NAVO-compatibele systemen niet langer bestaan, zal het kabinet deze toegang en integratie bepleiten.
  - Ten aanzien van de spanningen in de Egeïsche en Middellandse Zee benadrukt Nederland regelmatig het belang van dialoog, respect voor internationaal recht, en blijvende de-escalatie in deze regio. Nederland hecht belang aan goede relaties tussen NAVO-bondgenoten onderling, dus ook tussen Griekenland en Turkije. Specifiek ten aanzien van de spanningen tussen

Turkije en Cyprus steunt Nederland de inspanningen van de *United Nations Peacekeeping Force in Cyprus* (UNFICYP) missie en zal Nederland Turkije blijven aanspreken op het plaatsen van Turkse militairen zonder instemming van de Republiek Cyprus. Separate bemiddeling door Nederland is wat het kabinet betreft niet bevorderlijk voor dit VN-geleide proces.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

n.v.t.